

Distriktsmeldingen – hva betyr endringene for omstillingsarbeidet?

Bente Boye Lund

Egersund, 21. september 2023

Agenda

- Tilbakeblikk
- Nye utfordringer
- Evalueringen
- Veier videre
- Distriktsmeldingen
- Hvilke resultater er vi opptatt av?

Tilbakeblikk

- Eksistert siden 1983
- Tidsavgrenset, ekstraordinær innsats
- Isolerte industristeder der hjørnesteinsbedriften nedbemannet/avviklet (krise)
- Etterhvert også kommuner og regioner med langvarig negativ utvikling

- Fra fri utforming til strukturer og rutiner
- Innovasjon Norges rolle
- Desentralisert til fylkeskommunene i 2000 og 2003

utvikling/ årsaker

tap av arbeidsplasser over kort tid (akutt krise)

langvarig nedgang i arb.plasser (og innbyggertall)

problem

vesentlig reduksjon i sysselsetting

mål

styrke næringsgrunnlaget

nye arbeidsplasser

tildelingskriterium

omfanget av reduksjonen i sysselsettingen

generell arbeidsledighet

muligheten for pendling

eventuelle andre forhold

kriterier for måloppnåelse

nye arbeidsplasser

styrket næringsgrunnlag

styrket utviklingsevne

Nye utfordringer?

«Noen ganger får kommuner omstillingsstatus på grunn av en akutt hendelse, som at en hjørnesteinsbedrift legger ned virksomheten på stedet. Dette er den klassiske typen, som ordningen opprinnelig ble utformet for. Men etter hvert så har det blitt mer innslag av «forvitningskommuner». Det stilles spørsmål om denne typen kommuner har utfordringer som krever en annen type innsats enn det omstillingsprogrammene er utformet for.»

Telemarksforskning

Målene er selvmotsigende og vage

~~Skape flere
arbeidsplasser~~

Omstillingsprogrammet har ikke skapt varige og lønnsomme arbeidsplasser. Vi tror ikke at justeringer på omstillingsprogrammet vil gi andre resultat.

~~Robust/variert
næringsstruktur~~

Styrket næringsgrunnlag, robusthet eller variert næringsstruktur er ikke definert. Oppfattes forskjellig fra sted til sted. Få, om noen konkrete tiltak. Kan være konflikt med mål om å skape flere arbeidsplasser.

Styrket
utviklingsevne

Styrket utviklingsevne trekkes fram som det viktigste resultatet av mange informanter.

Utviklingsevne er antakelig like relevant for kommuner med demografisk nedgang/aldring som for kommuner med brå nedgang i arbeidsplasser.

La oss for all del ikke glemme

Programmet gjør veldig mye veldig bra!

- Det har gode strukturer
- Det har gode virkemidler
- Det styrker kommunenes evne til å arbeide med næringsutvikling
- Det skaper en positiv «drive» i hele omstillingsområdet

Vi ønsker å utvikle ordningen der den er god

Resultatene må være målbare

Tre mulige veier videre – diskutert med FK

1. **Justere.** Ordningen består mer eller mindre som i dag, med justeringer.
2. **Rendyrke.** Rendyrke omstilling til å omfatte kommuner som opplever en akutt nedgang i arbeidsplasser, som nedleggelse av en hjørnesteinsbedrift. Finne andre løsninger for kommunene med andre typer utfordringer.
3. **Utvide.** Endre ordningen slik at den favner flere kommuner med for eksempel demografiske utfordringer.

Distriktsmeldingen om ordningen

- Staten må stille opp for kommuner med særlig negativ sysselsettingsutvikling
- Utfordringene er mer sammensatte
- Større vekt på utviklingsevne
- Fylkeskommunene skal fortsatt forvalte
- Innovasjon Norge som nasjonalt kompetanseorgan
- Distriktsenteret

Forslag

- a) Bistand og veiledning til distriktskommuner
- b) Tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad
- c) Tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsetting over relativt kort tid

Hvilke resultater er vi opptatt av?

- Forsterket utviklingskapasitet og kompetanse for næringsutvikling i kommunen/regionen
- Antall arbeidsplasser som blir etablert eller sikra.
- Økt utviklingskapasitet og utviklings- og gjennomføringsevne i kommunen,
- økt attraktivitet for bosetting og attraktivitet for næringsliv.
- Styrke kommunenes kompetanse og kapasitet til strategisk arbeid med samfunnsutvikling

Veien videre

- Endringer i budsjettet for 2024 (6. oktober)
- Ny forskrift
- Utvikling av indikatorer
- Nye verktøy?
- Overgangen fra program til ordinær drift

